

Skriftlig innspill til Energi- og miljøkomiteen – Statsbudsjettet 2026

Sikre rammevilkår for skognæringen og verdiskaping i distriktene

Skognæringen er en fornybar og fremtidsrettet næring som bidrar til verdiskaping, sysselsetting og klimakutt. Statsbudsjettet 2026 inneholder flere kutt som svekker næringens rammevilkår:

Prioriter klimatiltak i skog

Skogen spiller en avgjørende rolle i klimakampen, både som karbonlager og som en kilde til fornybare ressurser. For å realisere dette potensialet må klimatiltak i skog gis høyere politisk og økonomisk prioritet. Tiltak som tettere planting, gjødsling og ungskogpleie er blant de mest kostnadseffektive klimatiltakene Norge har. De gir høyt karbonopptak per investert krone, og har bred støtte både i fagmiljøer og på tvers av det politiske landskapet. Spesielt viktig er ungskogpleie, som ikke bare bidrar til økt CO₂-opptak, men også skaper en klimarobust skog. Dette gjør det til et tiltak med dobbel klimaeffekt – både i form av karbonbinding og klimatilpasning.

Regjeringen skriver selv i proposisjonen at økt karbonopptak i skog utgjør et viktig bidrag til å nå klimamålene og at de har mål om å øke karbonopptaket i norsk skog. For å få til dette kreves aktiv skogforvaltning og satsning på målrettede virkemidler. Ingen annen sektor kombinerer karbonopptak, utslippsreduksjon og klimatilpasning i samme omfang som skog. Dette gjør skogen unik i klimaarbeidet og gir et sterkt faglig grunnlag for prioritering.

Klimakur 2030 underbygger dette ved å vise på at flere klimatiltak i skog har en lav kostnad per tonn CO₂ spart, spesielt sammenlignet med tiltak i sektorer som transport og industri. Mange av tiltakene har langtidsvirkning, hvilket forutsetter tidlig iverksetting for å maksimere effekten frem mot 2050 og videre. I rapporten *Planting av skog på nye arealer som klimatiltak* (Miljødirektoratet m.fl., 2012) estimeres det at planting av én million dekar over 20 år kan binde opptil 2 millioner tonn CO₂ årlig, uten vesentlige negative konsekvenser for biologisk mangfold. Tiltaket har en estimert kostnad på rundt 50 kroner per tonn CO₂ – vesentlig lavere enn mange teknologiske tiltak.

Til tross for den brede erkjennelsen av skogens betydning, er det en tydelig motsetning mellom ambisjoner og bevilgninger. Regjeringen foreslår i 2025 å bevilge 56 millioner kroner til klimatiltak i skog – en økning på kun 225 000 kroner sammenlignet med 2024. Dette er lavere enn den forventede prisveksten, og langt under det som faktisk ble brukt i 2024 (66,45 millioner kroner).

Bevilgningsnivået er dermed vesentlig lavere enn det reelle behovet, og står i kontrast til både uttalte mål og faglige anbefalinger. Dersom man mener alvor med å styrke skogens rolle i klimaarbeidet, må dette også gjenspeiles i statsbudsjettet.

Styrk frivillig skogvern

NORSKOG er sterkt bekymret for det kraftige kuttet i bevilgningene til frivillig vern av skog i forslaget til statsbudsjett for 2026. Med en reduksjon fra 826,5 millioner kroner i revidert budsjett for 2025 til 380 millioner i 2026, står vi i fare for full stopp i en ordning som har bred politisk støtte og dokumentert høy kostnadseffektivitet.

Ifølge statsbudsjettet skal midlene i 2026 i hovedsak gå til erstatningsutbetalinger for tidligere vern, inkludert Statskog SF og verneområder i Østmarka. Det betyr at det i praksis blir svært lite rom for å verne ny skog på privat grunn.

Frivillig skogvern er et samfunnsøkonomisk lønnsomt tiltak, som har fått bred tilslutning i Stortinget nettopp fordi det er mer effektivt og billigere enn tvangsvern, uten å gå på bekostning av verneverdien. Ordningen er avgjørende for å nå målet om vern av 10 % av skogen, og forutsetter tillit mellom myndigheter, skogeiere og skognæringen.

Den kraftige nedtrappingen skaper stor usikkerhet, ikke minst fordi det i dag finnes mange inngåtte avtaler som staten med dette budsjettet får vanskelig for å oppfylle. Det undergraver både tryggheten og legitimiteten i ordningen – og sender et uheldig signal til skogeiere som ønsker å bidra.

NORSKOG mener derfor at bevilgningene til frivillig vern minst må videreføres på nivå med revidert budsjett for 2025, og helst ligge på én milliard kroner årlig. For å sikre stabilitet og forutsigbarhet i ordningen, bør det etableres en langsiktig finansieringsmodell. Det vil styrke legitimiteten, opprettholde skogeiers vilje til å melde inn verdifulle områder og hindre at ordningen reduseres til en årlig forhandlingspost i budsjettet.

Grunnrenteskatt på småkraft må fjernes

Når det gjelder forslaget om å senke innslagspunktet for grunnrenteskatt fra dagens 10 MW til 1,5 MW er dette uforståelig gitt premisset om at Norge trenger mer fornybar kraft. Å strupe produksjonen i allerede utbygde vassdrag er verken god miljøpolitikk eller god energipolitikk. Innslagspunktet for grunnrenteskatt bør heller økes. På denne måten unngår man begrunnelsen for å senke innslagspunktet for grunnrenteskatt – skattetilpasning, samtidig som vi kan maksimere produksjonen av viktig kraft.

Behov for forskningsmidler til kunnskapsbasert avveining i arealkonflikter

Et sentralt behov som ikke er hensyntatt i statsbudsjettet, er midler til forskning på hvordan ulike samfunnshensyn kan balanseres i arealforvaltningen. I takt med økende press på arealer øker også behovet for kunnskapsbaserte avveininger og legitime beslutningsprosesser.

For å nyttiggjøre seg eksisterende og ny kunnskap, trengs det målrettet finansiering til formidling som konkretiserer hvordan ulike verdiene kan veies mot hverandre i praksis. Uten en slik satsing risikerer vi at eksisterende kunnskap ikke blir omsatt i forvaltning og politikk, og at konfliktnivået i arealdebatten forsterkes. For å øke nytteverdien av allerede investert forskning, og styrke legitimiteten i arealbeslutninger, bør dette området prioriteres tydelig i forskningspolitikken fremover.